

Innspill til Utdannings- og forskningskomiteen om statsbudsjettet for 2021

Nasjonalforeningen for folkehelsen er en frivillig, humanitær organisasjon. Organisasjonen arbeider med folkehelse, forskning på hjerte- og karsykdommer og demens, og er interesseorganisasjon for personer med demens og deres pårørende. Vi har 27 000 medlemmer og 500 helselag og demensforeninger over hele landet.

Vårt viktigste innspill til statsbudsjettet for 2021 er:

- Behold ambisjonen om at alle elever fra 1.-10. klasse skal få en time fysisk aktivitet hver dag

Norske barn beveger seg mindre enn før og den negative utviklingen fortsetter. Et av helsemålene fra FNs bærekraftsmål handler om å redusere inaktivitet. Dette målet er vi langt unna å nå. Norge er også på fedmetoppen i Europa. Nasjonalforeningen for folkehelsen har jobbet lenge for økt fysisk aktivitet i skolen, fordi dette er god forebygging og god investering i folkehelse. Nær 90 prosent av sykdomsbyrden i Norge utgjøres av ikke-smittsomme sykdommer, som har det til felles at en av de viktigste risikofaktorene er for lite fysisk aktivitet.

Anmodningsvedtak 106 (2017) om fysisk aktivitet i skolen

Stortinget behandlet i 2017 følgende forslag: «Stortinget ber regjeringen innføre en ordning som sikrer elever på 1.–10. trinn minst én time fysisk aktivitet hver dag innenfor dagens timetall, og at det finansieres som et folkehelseiltak.» Sammen med de andre organisasjonene i *Alliansen for fysisk aktivitet i skolen* (Norges Idrettsforbund, Den norske legeförening, Norsk Fysioterapeutforbund og Kreftforeningen) har vi støttet forslaget som ble vedtatt av Stortinget i 2017 og ventet på gjennomføring.

I regjeringens forslag til budsjett er det foreslått å slette ambisjonen om å sikre alle elever daglig fysisk aktivitet og erstatte et nasjonalt mål med et tilbud om veiledning, gjennom tiltaket "Barn og unge i bevegelse". Framfor nasjonale krav, vil regjeringen erstatte målet om aktivitet til alle med inspirasjon og veiledning. I realiteten betyr det at vi beholder dagens system. Det er bra med erfaringsutveksling og lærere og skoleledere som er ildsjeler, men uten forpliktelser vil vi få en situasjon der noen skoler innfører daglig fysisk aktivitet for elevene, mens andre skoler ikke gjør det - også innenfor én og samme kommune. Dette fører til økt sosial ulikhet, hvor elevenes bosted og skolekrets vil avgjøre om de får tilbud om daglig fysisk aktivitet eller ikke.

Skolen er den viktigste møteplassen for barn og unge

Skolen er den eneste arenaen der alle barn og unge møtes og derfor det mest treffsikre stedet for å sette inn sentrale folkehelseiltak som bør gjelde alle. Ved å sørge for at alle elever får være fysisk aktive på skolen kan skolen både utnytte den læringsfremmende effekten fysisk aktivitet kan ha, og sikre mer aktivitet i en tid da stillesitting er blitt en av våre største helsetrusler.

Økt fysisk aktivitet i skolen handler ikke om mer kroppsøving og det skal ikke øke timetallet, men legges innenfor eksisterende timetall og rammer. Det må være nasjonale krav og lokale løsninger. Mange skoler er i gang, så dette er fullt mulig å gjennomføre.

Solid kunnskapsgrunnlag

Å etablere gode vaner tidlig har betydning for barn og unges helse her og nå, men er også en god investering i den framtidige folkehelsen. Fysisk aktivitet i skolen har også vist seg å ha en positiv effekt både på læring og skolemiljø.

Nasjonalforeningen for folkehelsen ber om at vedtaket fra 2017 blir stående og oppfordrer Utdannings- og forskningskomiteen til å få framdrift i arbeidet med gjennomføring, ved å sette nasjonale krav og legge til rette for opplæring. Det er utført mer enn 100 studier¹ om fysisk aktivitet i skolen de siste årene, og studiene rapporterer om at barn og unge blant annet får økt konsentrasjon, husker og lærer bedre, får bedre psykisk helse og trivsel gjennom bedret selvbilde og nærere forhold til familie og jevnaldrende. Sjelden er et stortingsvedtak underbygget av så mye solid dokumentasjon.

1

https://www.researchgate.net/publication/313817249_Does_Increased_Physical_Activity_in_School_Affect_Children%27s%27_Executive_function_and_Aerobic_Fitness